

IFAU – INSTITUTET FÖR
ARBETSMARKNADSPOLITISK
UTVÄRDERING

Kommunala arbetsmarknadsinsatser riktade till ungdomar mellan 18 och 24 år

**Kristina Sibbmark
Anders Forslund**

RAPPORT 2005:9

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Näringsdepartementet med säte i Uppsala. IFAU ska främja, stödja och genomföra: utvärdering av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, studier av arbetsmarknadens funktionssätt och utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. Förutom forskning arbetar IFAU med att: sprida kunskap om institutets verksamhet genom publikationer, seminarier, kurser, workshops och konferenser; bygga upp ett bibliotek av svenska utvärderingsstudier; påverka datainsamling och göra data lättillgängliga för forskare runt om i landet.

IFAU delar även ut anslag till projekt som rör forskning inom dess verksamhetsområden. Det finns två fasta ansökningstillfällen per år: den 1 april och den 1 november. Eftersom forskarna vid IFAU till övervägande del är nationalekonomer, ser vi gärna att forskare från andra discipliner ansöker om anslag.

IFAU leds av en generaldirektör. Vid myndigheten finns en traditionell styrelse bestående av en ordförande, institutets chef och åtta andra ledamöter. Styrelsen har bl a som uppgift att besluta över beviljandet av externa anslag samt ge synpunkter på verksamheten. Till institutet är även en referensgrupp knuten där arbetsgivar- och arbetstagar sidan samt berörda departement och myndigheter finns representerade.

Postadress: Box 513, 751 20 Uppsala
Besöksadress: Kyrkogårdsgatan 6, Uppsala
Telefon: 018-471 70 70
Fax: 018-471 70 71
ifau@ifau.uu.se
www.ifau.se

IFAU har som policy att en uppsats, innan den publiceras i rapportserien, ska seminariebehandlas vid IFAU och minst ett annat akademiskt forum samt granskas av en extern och en intern disputerad forskare. Uppsatsen behöver dock inte ha genomgått sedvanlig granskning inför publicering i vetenskaplig tidskrift. Syftet med rapportserien är att ge den ekonomiska politiken och den ekonomisk-politiska diskussionen ett kunskapsunderlag.

Kommunala arbetsmarknadsinsatser riktade till ungdomar mellan 18 och 24 år

av

Kristina Sibbmark* och Anders Forslund*

2005-06-20

Sammanfattning

Den här rapporten redovisar översiktligt den kunskap som finns om hur det kommunala ungdomsprogrammet (KUP) och ungdomsgarantin (UNG) fungerar. Därutöver presenteras beskrivande statistik över programmen och de ungdomar som deltagit i dem fram till år 2004.

Den beskrivande statistiken visar bl a att ca 30 procent av ungdomars påbörjade arbetslöshetsperioder mellan åren 1992–2004 ledde fram till deltagande i olika arbetsmarknadspolitiska program. Väntetiden till dessa program ökade något under perioden medan vistelsetiden i programmen minskade. Deltagarna i UNG fick vänta dubbelt så länge som KUP-deltagarna, och KUP-deltagarna tillbringade längre tid i programmet än vad UNG-deltagarna gjorde. Fram till år 2000 var det vanligast att deltagarna i KUP och UNG hamnade i arbetslöshet efter avslutat program. Därefter har andelen som gått till arbete ökat till runt 40 procent och knappt 15 procent har gått vidare till studier.

* IFAU, Box 513, 751 20 Uppsala. E-post: kristina.sibbmark@ifau.uu.se. Tack till Linus Lindqvist för hjälp med sammanställning av statistiken.

* IFAU, Box 513, 751 20 Uppsala. E-post: anders.forslund@ifau.uu.se.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Ungdomsinsatser	3
2.1	Kommunala ungdomsprogrammet	4
2.2	Ungdomsgarantin	5
2.3	Ekonomi och ersättningssystem	7
2.3.1	Ersättningssystemen inom KUP	8
2.3.2	Ersättningssystemen inom UNG	8
2.4	Anvisning till ungdomsinsatser	9
2.4.1	Anvisning till KUP	10
2.4.2	Anvisning till UNG	11
2.5	Kommentarer kring ungdomsinsatserna	12
2.5.1	Ungdomarnas uppfattning om programmen	12
2.5.2	Kommunernas uppfattning om programmen	13
2.5.3	Arbetsförmedlingens uppfattning om programmen.....	13
3	Ungdomars tid som arbetssökande vid arbetsförmedlingarna.....	14
4	Deltagande och deltagare i KUP och UNG	16
4.1	Programdeltagarna.....	16
4.2	Programmen och därefter	17
5	Sammanfattning.....	20
6	Tabellbilaga	21
6.1	Inskrivningsperioder och program.....	21
6.2	Deltagare och deltagande i KUP och UNG	26
	Referenser	28

1 Inledning

Arbetsmarknaden för ungdomar skiljer sig generellt från andra grupper; ungdomsarbetslösheten är ofta högre än den reguljära arbetslösheten men samtidigt är ungdomars arbetslöshetsperioder generellt sett kortare. Det finns dessutom tecken på att ungdomsarbetslöshet har långvariga negativa effekter för den enskilde (Nordström Skans, 2004). Ungdomar är en prioriterad grupp hos arbetsförmedlingen även om arbetsmarknadspolitiska åtgärder riktade mot ungdomar har visat sig fungera dåligt (Larsson, 2003).

Under det senaste decenniet har det tillkommit nya åtgärder som syftar till att underlätta ungdomars inträde på arbetsmarknaden. Dessa har framför allt kommit att utföras i kommunal regi, vilket har betytt att kommunerna fått ett ansvar på ett område som tidigare endast var statligt, nämligen arbetsmarknadspolitiken.

Syftet med den här rapporten är att ge en översikt över två av de insatser som kommunerna kan erbjuda arbetslösa ungdomar: det kommunala ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin. I rapporten redogör vi för den kunskap som finns om hur ungdomsinsatserna fungerar och därutöver presenteras beskrivande statistik över programmen och de ungdomar som deltagit i dem fram till år 2004.

2 Ungdomsinsatser

Sedan mitten av 1990-talet har svenska kommuner haft möjlighet att ansvara för att ungdomar mellan 18 och 24 år har sysselsättning. Förutsättningen är att kommun och lokal arbetsförmedling har tecknat ett avtal om detta. Ansvaret innebär att kommunerna kan anordna sysselsättning inom två program, det kommunala ungdomsprogrammet (KUP) och ungdomsgarantin (UNG)¹. KUP vänder sig till ungdomar som fyllt 18 men inte 20 år medan UNG riktar sig till personer mellan 20 och 24 år. Tillsammans utgör KUP och UNG programmet ungdomsinsatser.

Möjligheten att bedriva ungdomsinsatser är frivillig för kommunerna. Kommunen ersätts av staten för den verksamhet som bedrivs. Däremot har

¹ Regleras i lag (2000:625) och förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

kommunerna ett lagreglerat ansvar för ungdomar, de är t ex skyldiga att erbjuda gymnasieplats till alla ungdomar i kommunen som är under 20 år. Personer som inte har antagits till, eller har avbrutit ett nationellt program har rätt till plats på ett individuellt program (även om deltagande i gymnasieskolan är frivilligt). Därutöver är kommunerna skyldiga att hålla sig informerade om hur ungdomar mellan 16 och 20 år, vilka inte deltar i gymnasieutbildning, är sysselsatta. Detta sk uppföljningsansvar har under senare år tolkats olika i kommunerna vilket föranlett regeringen att förtydliga det kommunala ansvaret i ny lagstiftning. Uppföljningsansvaret omfattar inte de ungdomar som fullföljt utbildning i gymnasieskolan. Dessutom har kommunerna genom socialtjänsten ett grundläggande ansvar för kommuninvånarna. Trots ovan nämnda verksamheter finns det en grupp ungdomar, uppskattningsvis runt 25 000–30 000 personer varje år, som har svårt att etablera sig i samhället. De här ungdomarna deltar inte i någon känd sysselsättning: de varken studerar, arbetar, är aktivt arbetssökande eller mottar annat stöd från samhället (SOU 2003:92).

2.1 Kommunala ungdomsprogrammet

Kommunala ungdomsprogram riktar sig till arbetslösa ungdomar mellan 18 och 20 år. Åtgärden infördes 1995 och innebär att kommunerna kan välja att ta över ansvaret för ungdomar som inte genomgår gymnasieskola eller liknande. Ansvaret är frivilligt, förutsättningen är att kommunen och arbetsförmedlingen har tecknat ett avtal där kommunens ansvar regleras.

Syftet med KUP är att det ska ge utbildnings- eller yrkeserfarenhet som även kan motivera till fortsatta studier (Ams, 2004a). Programmet ska innehålla praktiska och teoretiska moment och i de flesta kommuner erbjuds deltagarna praktik eller utbildning. Under 2004 hade 265 kommuner avtal om KUP (Ams, 2004b). Erfarenheter från UNG visar dock att förekomsten av ett avtal inte är liktydigt med att det bedrivs verksamhet.

Kommunerna har stor frihet när det gäller utformningen av den verksamhet de bedriver inom det kommunala ungdomsprogrammet. Lagstiftningen stipulerar endast att kommunerna får anordna praktik eller annan verksamhet till arbetslösa ungdomar, utan att mer i detalj precisera vad verksamheten bör innehålla. Innehåll och inriktning beskrivs dock i Arbetsmarknadsstyrelsens förslag till samarbetsavtal för KUP. Genom avtalet kan arbetsförmedlingen också begränsa vilken verksamhet kommunerna får bedriva inom programmet. Detta betyder att innehållet kan variera i hög grad, och att så är fallet bekräftas också i de uppföljningar som gjorts (se t ex Ungdomsstyrelsen, 1997). Dessa tecknar

en bild av stor spridning i verksamheten vilket medför att redogörelser över innehållet i åtgärderna, som den nedan, i stor utsträckning blir schematiska.

De uppgifter som finns kring innehållet i KUP är förhållandevis gamla och inte heltäckande, utan kommer från fallstudier bland urval av kommuner. En utvärdering från Ungdomsstyrelsen² (1997) visar att verksamheten några år efter åtgärdens införande främst bestod av praktik, men också att en mindre andel av ungdomarna deltog i utbildning eller kombinerade utbildning och praktik. Drygt hälften av praktikplatserna var inrättade i privata företag medan en dryg tredjedel genomfördes i kommunal verksamhet. Fördelat på branscher återfanns 33 procent av praktikplatserna inom handel, restaurang eller service, 27 procent inom offentlig service, 16 procent inom industri eller hantverk och 23 procent inom andra områden som skogs- och jordbruk eller kontor och ekonomi. Den genomsnittliga tiden i åtgärd var 3,5 månader men drygt 30 procent av ungdomarna deltog i verksamhet längre än 4 månader.

Utän att säga något om de kommunala ungdomsprogrammens effekt visar Statskontoret (2001) att runt hälften av de ungdomar som deltog i KUP under åren 1995–99 hade börjat studera eller arbeta ett år efter avslutad åtgärd. En annan studie har visat att effekten av ungdomsprogrammet utvecklingsgarantin var låg (Carling & Larsson, 2005).

Sedan februari 2005 ska ungdomsprogrammen inledas med jobbsökaraktiviteter och vägledning i arbetsförmedlingens regi.

2.2 Ungdomsgarantin

Ungdomsgarantin erbjuds ungdomar mellan 20 och 24 år. Liksom för det kommunala ungdomsprogrammet är förutsättningen att kommun och arbetsförmedling tecknat avtal om att kommunen ska erbjuda sådan åtgärd. Avtalet innebär att kommunen blir skyldig att erbjuda ungdomar som står till arbetsmarknadens förfogande en aktiverande och utvecklande insats på heltid.³ Skyldigheten inträder om annan sysselsättning inte kunnat erbjudas inom 90 dagar från att ungdomen anmält sig som arbetslös. Kommunen ska erbjuda verksamhet inom tio dagar från den tidpunkt då skyldigheten inträdde. Insatsen får vara i högst 12 månader. Ny insats får erbjudas först efter att ungdomen provat sina möjligheter till arbete eller utbildning under tre månader.

² Undersökningen bygger på en enkätstudie bland 366 ungdomar i fem kommuner.

³ Lag (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

Ungdomsgarantin (f d utvecklingsgarantin) infördes 1998. Syftet med åtgärden är att utveckla ungdomarnas kompetens så att deras möjligheter till arbete eller studier förbättras. Insatsen ska bygga på en individuell handlingsplan och anpassas efter lokala förutsättningar och i samverkan med det lokala näringslivet.

Under år 2004 hade 205 kommuner avtal om ungdomsgaranti (Ams, 2004b). Detta behöver dock inte betyda att kommunerna bedriver verksamhet inom åtgärden. Ungdomsstyrelsen (2000) har tidigare visat att runt en femtedel av de kommuner som hade avtal om utvecklingsgaranti bedrev mycket begränsad eller ingen verksamhet.

Eftersom det är frivilligt för kommunen att anordna UNG är det tveksamt om åtgärden är att betrakta som en rättighet för den unge. Som Johansson (2000) påpekar kan den lika väl betraktas som en skyldighet då den som vägrar att delta riskerar att förlora sin ersättning. Skyldigheten blir dock inte generell eftersom alla kommuner inte anordnar ungdomsgaranti.

Ungdomsgarantin ska innehålla kompetenshöjande åtgärder vilka omedelbart eller på sikt ska bidra till att deltagarna kan försörja sig själva. Åtgärderna består främst av utbildning och praktik. Praktik, vilket är den billigare åtgärden för kommunen, har i flera studier visat sig vara vanligast (Svenska Kommunförbundet, 1999; Statskontoret, 1999; Ungdomsstyrelsen, 1999b; Ungdomsstyrelsen, 2000).

Enligt de senast tillgängliga uppgifterna (Ungdomsstyrelsen, 2000) hade knappt hälften av ungdomarna som varit aktiva inom dåvarande utvecklingsgarantin deltagit i någon form av utbildning vid ett specifikt mättillfälle. Uppskattningsvis hade dryga 35 procent av ungdomarna haft utbildning som huvudsaklig sysselsättning i åtgärden. Studien visade att det generellt var fem former av utbildning som erbjöds inom utvecklingsgarantin. Teoretisk utbildning, vilket oftast innebar en höjning av baskunskaper och komplettering av gymnasiestudier, hade 12 procent av ungdomarna deltagit i. 8 procent hade deltagit i någon form av praktisk utbildning, vilken tex kunde innehålla verkstadskunskaper eller körkortsutbildning. Den vanligaste formen av utbildning var jobbsökarutbildning. Sådan hade 17 procent av ungdomarna deltagit i. Jobbsökarutbildningen skedde ofta under en kortare period och i kombination med annan sysselsättning. Den minst vanliga formen av utbildning var datortek, och därutöver deltog en mindre andel ungdomar i andra utbildningsformer än de tidigare nämnda.

Runt 60 procent av ungdomarna i Ungdomsstyrelsens studie hade haft praktik som dominerande sysselsättning inom UNG. Därutöver tillkommer de som kombinerat praktik och utbildning. Den vanligaste förekommande formen av praktik genomfördes inom den kommunala sektorn (37 procent). 28 procent av ungdomarna hade praktik förlagd inom den privata sektorn. En mindre andel utförde sin praktik inom landstingssektorn, i ideella organisationer eller idé- och utvecklingscentra. Praktikperioder genomfördes också i mindre omfattning inom den statliga sektorn, genom EU-projekt eller via folkhögskolor och studieförbund.

Det finns få studier som mer specifikt undersökt om innehållet i programmen är anpassade efter den enskilde ungdomens behov och framtidsplaner. Detta är viktigt eftersom målsättningen är att insatserna ska vara kompetenshöjande för den unge. Det finns också en osäkerhet kring det stora inslaget av praktik i åtgärden, och om praktiken verkligen innehåller sådana kvalificerade moment att de utvecklar individens kompetens (Ungdomsstyrelsen, 2000). Frågan kompliceras av att många ungdomar som placeras i UNG inte har en klar bild av vad de vill göra i framtiden (Ungdomsstyrelsen, 1999b). Därmed kan det vara svårt att placera den unge i en verksamhet som tar vara på den kunskap personen har och samtidigt är utvecklande. Det kan också vara så att det inte finns någon egentlig marknad på orten för den inriktning ungdomen valt.

Sammantaget visar de studier som gjorts specifikt på ungdomsinsatserna att det är svårt att få mer än en schematisk bild av vilken verksamhet ungdomarna erbjuds i programmen. Verksamheterna har skiftande innehåll och ungdomarna kan delta i flera aktiviteter under en anvisningsperiod. Denna bild bekräftas även av senare studier av med ungdomsinsatserna besläktade verksamheter. Många av de lokala aktiveringsprogram som bedrivs i landets kommuner har ett otydligt innehåll och innehåller moment av social träning som gör att aktiviteten inte kan antas direkt leda vidare till reguljärt arbete (Salonen & Ulmestig, 2004), även om chanserna till arbete kanske förbättras indirekt. Ungdomsprojekt som saknar tydliga mål och har otydlig struktur är svåra för många ungdomar att tillgodogöra sig och detta gäller särskilt för ungdomar som kommer från lägre socialgrupper (Hansson & Lundahl, 2002).

2.3 Ekonomi och ersättningsystem

Staten ersätter kommunerna för den verksamhet de bedriver inom det kommunala ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin. För UNG får kommunerna

150 kronor per person och anvisningsdag medan ersättningen för KUP bestäms lokalt mellan kommun och länsarbetsnämnd. Det betyder att det finns en viss variation hur mycket kommunerna får för att bedriva kommunala ungdomsprogram. Troligen är ersättningen lägre än den för ungdomsgarantin.

Ersättningarna utgår främst för kommunens kostnader för verksamheten men staten betalar eller ersätter även vissa av ersättningsformerna till ungdomarna. En del kommuner väljer att skjuta till ytterligare pengar till verksamheten ur den egna budgeten. Enligt Statskontorets beräkningar betalar staten i genomsnitt tre gånger så mycket för deltagare i ungdomsgarantin som för deltagare i KUP (Statskontoret, 2001).

2.3.1 Ersättningssystemen inom KUP

Den ersättning deltagarna i KUP får är beroende av den inkomst den unge hade innan insatsen började. Ungdomar som är berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen får aktivitetsstöd till motsvarande belopp, men i annat fall är ersättningen beroende av om den unge avslutat gymnasieskolan eller inte. Till deltagare som inte fullföljt gymnasiet utbetalar kommunen ersättning om 1 360 kronor per månad. För de deltagare som avslutat gymnasiet bestämmer kommunen själv ersättningsnivån, vilket betyder att det kan variera mellan kommunerna hur stor ersättningen för de ungdomarna är. Samtliga ersättningsformer är skattepliktiga och kan kombineras med försörjningsstöd (socialbidrag).

2.3.2 Ersättningssystemen inom UNG

Ersättningen till ungdomarna i UNG baseras på den inkomst individen hade innan ungdomsgarantin. De som är berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen får aktivitetsstöd till motsvarande belopp medan den som är berättigad till försörjningsstöd får en utvecklingsersättning till motsvarande belopp. Den som varken är berättigad till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen eller försörjningsstöd får 3 280 kronor per månad. Aktivitetsstödet (motsvarande a-kassa) betalas av staten medan övriga ersättningar utgår från kommunen. Aktivitetsstödet är den enda av ersättningsformerna som är skattepliktig. Ingen av ersättningsformerna kan kombineras med försörjningsstöd.

Samtidigt som ungdomsgarantin infördes ändrades socialtjänstlagen så att det blev möjligt att kräva en motprestation för bidrag för ungdomar. Villkoren för socialbidrag förändrades genom rättspraxis under 1990-talet då kopplingen mellan arbete och socialbidrag förstärktes (Johansson, 2000). Förändringarna

innebar bl a att ungdomar särskildes från övriga socialbidragstagare och att deras skyldigheter förstärktes. Särskilt ungdomsgarantin har en tydlig koppling till biståndsrätten och socialtjänsten.

Om ersättningen kommer från socialtjänsten kan denna ha åsikter om vilken verksamhet ungdomarna deltar i; det är t ex inte möjligt att bedriva studier över grundskolenivå med bibehållet socialbidrag. Socialtjänstens delaktighet kan även uppfattas som problematisk på andra sätt. I en del kommuner vill tjänstemännen undvika att ungdomarna ska förknippa ungdomsgarantin med socialtjänsten. De manövrerar då på ett sådant sätt att ersättningen ska uppfattas komma från den kommunala enhet som arbetar med ungdomarna istället för från socialtjänsten (Ungdomsstyrelsen, 2000).

2.4 Anvisning till ungdomsinsatser

Genom uppföljningar av ungdomsinsatserna vet vi att inte alla arbetslösa ungdomar anvisas till KUP eller UNG (se t ex Ungdomsstyrelsen, 2000) och att det finns skillnader mellan arbetsförmedling och kommun rörande vilka ungdomar som betraktas som arbetslösa. Det betyder att det sker en selektion av vilka ungdomar som placeras i ungdomsprogrammen. Selektionsprocessen, dvs de val och överväganden som leder fram till att en person hamnar i en åtgärd, är utifrån de studier som finns inte så lätt att fånga. Det är därmed svårt att få en uppfattning om hur stor andel av de arbetslösa ungdomarna som anvisas till programmen. För UNG har det framkommit skilda uppgifter. Carling & Larsson (2005) uppskattar att 12 procent anvisades 1998 medan Ungdomsstyrelsen (2000) uppskattar att drygt hälften av den potentiella målgruppen anvisas.

Det är arbetsförmedlingen som bestämmer vilka ungdomar som ska anvisas till kommunen. I de kommuner där det inte finns avtal om KUP eller UNG behåller arbetsförmedlingen ansvaret för de arbetslösa ungdomarna, medan antalet anvisade ungdomar i de kommuner där det finns avtal påverkas av flera olika faktorer. I samarbetsavtalen mellan arbetsförmedling och kommun bestäms hur många ungdomar som ska anvisas till kommunen under avtalsperioden. Antalet verkar främst vara beroende av arbetsförmedlingens ekonomi, men påverkas troligen även av ungdomsarbetslösheten i kommunen. Det verkar dock inte finnas någon självklar koppling mellan förekomsten av UNG i kommunerna och den lokala arbetsmarknadssituationen (Ungdomsstyrelsen, 2000). Det tycks heller inte finnas något tydlig koppling mellan hur

stor andel av de arbetslösa ungdomarna som anvisas till åtgärd och ungdomsarbetslösheten.⁴

Det finns andra program som har tydliga likheter med ungdomsinsatserna. De flesta kommuner anordnar t ex verksamheter för de socialbidragstagare i kommunen som arbetsförmedlingen av olika anledningar inte arbetar med men som upplevs ha möjlighet att ta ett arbete. De här verksamheterna riktar sig delvis till samma målgrupp som ungdomsprogrammen, och likheterna finns både innehållsmässigt i programmen och i ersättningssystemen. Deltagarna riskerar i många fall att förlora sin ersättning om de inte deltar i åtgärderna. Salonen & Ulmestig (2004) har gjort en studie av sådana lokala arbetsmarknads- eller aktiveringsåtgärder och funnit att i genomsnitt 42 procent av arbetslösa socialbidragstagare hänvisas till lokala aktiveringsåtgärder. Selektionsprocessen till de här programmen går ofta till så, att det först görs en bedömning om personen ifråga är arbetslös, därefter bedöms om personen ska hamna i åtgärd, och slutligen om den eventuella åtgärden ska utföras i arbetsförmedlingens regi eller vara något av kommunens lokala program. Vid varje selektionsnivå finns en spridning mellan kommunerna i bedömningen, men siffran 42 procent utgör riksgenomsnittet. Det är rimligt att anta att liknande överväganden görs vid anvisningen till ungdomsprogrammen.

2.4.1 Anvisning till KUP

Arbetsförmedlingen bestämmer vilka ungdomar som ska anvisas till det kommunala ungdomsprogrammet. Annars är det i stor utsträckning kommunerna som är ansvariga för sysselsättningen bland ungdomar mellan 16 och 20 år. Kommunerna är skyldiga att erbjuda gymnasieplats, och de är även skyldiga att hålla sig underrättade om vad de ungdomar som avbryter eller inte påbörjar en gymnasieutbildning har för sig. Om dessa ungdomar är arbetslösa och kommunen har ett avtal om KUP kan ungdomarna bli föremål för sådan åtgärd.

Ungdomar som inte fullföljer ett nationellt gymnasieprogram kan vara aktuella för både det individuella programmet och KUP. Vilka faktorer som är avgörande för om en ungdom placeras i den ena eller andra verksamheten har inte uppmärksammats speciellt mycket i tidigare studier, men när Svenska Kommunförbundet (2002) frågade kommunerna angav två tredjedelar av de

⁴ Vi har med hjälp av registerdata från 2002 funnit att det finns ett svagt samband mellan ungdomsarbetslösheten i kommunen och väntetiden till program.

som svarade att det finns en klar gränsdragning för vilka ungdomar som ska delta i vilken verksamhet. I runt 20 procent av kommunerna fanns det ett samverkansavtal mellan kommunens arbetsmarknadsenhet och gymnasieskolans individuella program. En femtedel av kommunerna anvisade endast ungdomar med avslutat gymnasium till KUP medan en tredjedel av kommunerna endast anvisade ungdomar över 18 år. Resterande kommuner anvisade även ungdomar under 18 år. Många kommuner anvisar därmed ungdomar som enligt staten inte tillhör verksamhetens målgrupp. Kommunförbundets undersökning visade att fler kommuner som sa sig ha en klar gränsdragning mellan individuella programmet och KUP endast anvisade ungdomar med avslutat gymnasium.

Av Arbetsmarknadsverkets förslag till samarbetsavtal om ungdomsinsatser framgår att arbetslösa ungdomar under 20 år som är kvalificerade till arbetslöshetsförsäkring ska erbjudas andra arbetsmarknadspolitiska program än KUP. I vissa kommuner placeras dessa ungdomar då i ungdomsgarantin.

Kommunerna uttrycker ofta att arbetsförmedlingen borde anvisa fler ungdomar till programmen och att det kan vara svårt att planera verksamheten om det inte finns en kontinuitet i anvisningarna. I och med att kommunerna ersätts per deltagare och inte för verksamhetens faktiska kostnader betyder det att styckkostnaden minskar när antalet deltagare ökar. Detta kan vara en anledning till att kommunerna vill att fler ungdomar anvisas till åtgärden. Det kan också utgöra en bidragande orsak till att kommunerna själva placerar ytterligare ungdomar i åtgärden utöver de som arbetsförmedlingen anvisar. Om arbetsförmedlingen anvisar ungdomar som uppbär försörjningsstöd betyder det att kommunen får ersättning från staten för en grupp som de tidigare själva bar det ekonomiska ansvaret för.

2.4.2 Anvisning till UNG

Arbetsförmedlingen bestämmer vilka ungdomar som ska delta i ungdomsgarantin. Ungdomar som är aktuella för åtgärden kan antingen anvisas till UNG genom att de kallas muntligt eller skriftligt till arbetsförmedlingen eller direkt till kommunen. Det förekommer även att kommunen föreslår kandidater, eller att ungdomar själva agerar för att hamna i programmet. Vissa kommuner genomför sedan ett trepartssamtal mellan kommun, arbetsförmedling och den unge och i vissa kommuner upprättas en handlingsplan.

Beroende av hur många arbetslösa ungdomar det finns inskrivna vid arbetsförmedlingen kan handläggarna vara tvungna att välja vilka ungdomar som ska delta i programmet. En del kommuner prioriterar de ungdomar som inte har

hunnit kvalificera sig för ersättning från arbetslöshetsförsäkringen eller de med längst arbetslöshetsperiod. De som är berättigade till a-kassa hänvisas då till arbetsförmedlingens övriga förmedlingsverksamhet.

Många kommuner menar att ungdomar bör kunna anvisas till UNG innan de uppnått 90 dagars arbetslöshet samt att det finns unga som varit arbetslösa under lång tid men som inte anvisas. Därutöver finns det ungdomar som inte är inskrivna vid arbetsförmedlingen som kommunerna trots detta uppfattar som arbetslösa och därmed bör kunna delta i programmen.

2.5 Kommentarer kring ungdomsinsatserna

Flera studier har genom enkäter och intervjuer tagit fram uppgifter om hur olika aktörer upplever ungdomsinsatserna. De som tillfrågats är främst ungdomarna själva, men även företrädare för kommuner och arbetsförmedlingar.

2.5.1 Ungdomarnas uppfattning om programmen

De studier som belyst ungdomsinsatserna utifrån ungdomarnas perspektiv har visat att ungdomar som deltar i programmen generellt är positiva till den verksamhet de deltagit i. I en uppföljning från Ungdomsstyrelsen angav drygt 70 procent att deltagandet i KUP hade, åtminstone till en del, givit dem en klarare bild av arbetsmarknaden och vad de ville göra i framtiden (Ungdomsstyrelsen, 1997). Även mer aktuella siffror visar att 75 procent av tillfrågade deltagare i ungdomsinsatser tror att de kommer att ha nytta av vad de gjort inom programmen och att de bättre förstår vad som krävs för att de ska få ett arbete (Uppsala kommun, 2004).

Eftersom fler studier ägnats åt ungdomsgarantin finns det också mer information om hur de ungdomar som deltagit i UNG upplever åtgärden. Även här upplevde drygt 70 procent att UNG, åtminstone delvis, förbättrat deras möjligheter på arbetsmarknaden. En ungefär lika stor andel sade sig trivas bra i den verksamhet de deltagit i och något fler upplevde verksamheten som meningsfull (Ungdomsstyrelsen, 1999b). Praktik upplevdes som något mer meningsfullt än utbildning. Nästan en tredjedel av ungdomarna i Ungdomsstyrelsens studie kände sig tvingade att delta i UNG och upplevelsen av tvång hängde samman med vilken typ av ersättning ungdomarna fick. Bland de som fick ersättning från a-kassa eller socialtjänst fanns fler som upplevde ett tvång att delta i åtgärden men andelen som kände sig tvingade ökade också när delaktigheten vid anvisningen var låg.

Äldre ungdomar med längre erfarenhet av arbetslöshet och praktik visade i en annan studie en mer negativ inställning till UNG (Ungdomsstyrelsen, 1999a). Av den studien framkom också att ungdomarna hade svårt att förstå de organisatoriska skillnaderna mellan stat och kommun och vem som ansvarar för vad. Kontakten med enskilda tjänstemän vid kommun eller arbetsförmedling var ofta avgörande för uppfattningen om dessa, och ofta var ungdomarna mer positiva till det bemötande de fick vid de kommunala enheterna.

2.5.2 Kommunernas uppfattning om programmen

Kommuner som bedriver verksamhet inom KUP och UNG är ofta positiva till programmen. När Kommunförbundet under 2002 frågade ett stort antal kommuner hur de såg på åtgärderna svarade 99 procent att dessa borde finnas kvar, under förutsättning att det inte skedde några förändringar i andra arbetsmarknadspolitiska program (Svenska Kommunförbundet, 2002). Liknande uppfattningar hade även uttryckts tidigare när Ungdomsstyrelsen frågade; 97 procent av kommunerna tyckte då att UNG var en bra åtgärd som behövdes (Ungdomsstyrelsen, 2000). Kommunerna var däremot ofta missnöjda med det differentierade ersättningssystemet till ungdomarna. Många kommuner menade också att fler ungdomar skulle kunna anvisas till åtgärderna, och detta kunde ibland vara en källa till konflikt mellan kommun och arbetsförmedling. Flera kommuner har startat egenfinansierade insatser för ungdomar som arbetsförmedlingen inte anvisar (Svenska Kommunförbundet, 2004; en studie av sådana aktiveringsåtgärder finns i Salonen & Ulmestig, 2004).

2.5.3 Arbetsförmedlingens uppfattning om programmen

Arbetsförmedlingarna verkar generellt vara positiva till ungdomsåtgärderna. De flesta arbetsförmedlingar har vid tidigare undersökningar menat att samarbetet mellan kommun och förmedling fungerar bra och att UNG är ett bra alternativ för ungdomsgruppen (Ungdomsstyrelsen, 2000). Vissa förmedlingar har dock uttryckt att de helst hade behållit ansvaret för ungdomarna (Statskontoret, 1999) och några har varit öppet kritiska till UNG då man menat sig ha bättre förutsättningar än kommunerna att ta hand om de här ungdomarna (Ungdomsstyrelsen, 1999b). Trots vissa negativa kommentarer ansåg de flesta tillfrågade arbetsförmedlare i Ungdomsstyrelsens senare undersökning att åtgärden borde vara kvar. Man framhöll även att kommunerna har kompetens att ge ett annat typ av stöd än förmedlingarna kan göra, då kommunerna även kan ge hjälp om ungdomarna har sociala problem (Ungdomsstyrelsen, 2000).

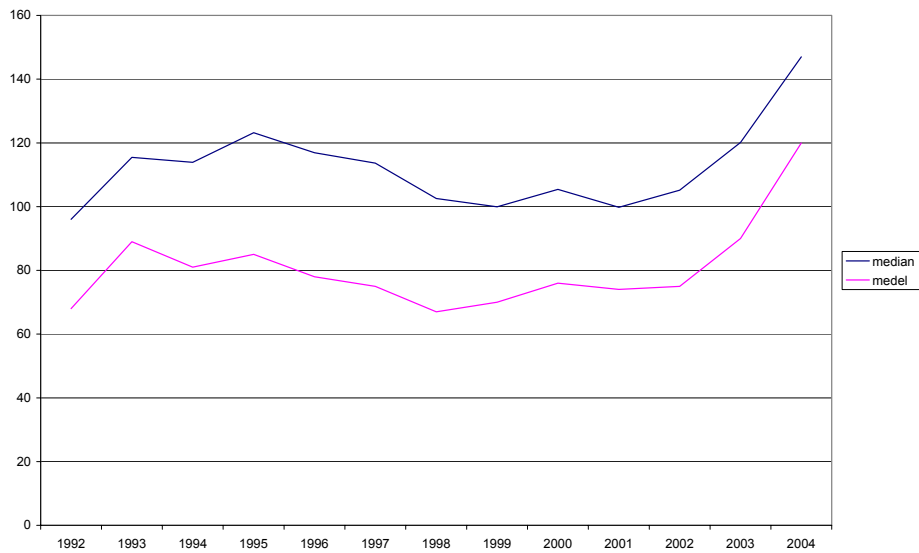
Även samarbetet mellan Länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingarna tycks fungera bra (Ams, 2004b).

3 Ungdomars tid som arbetssökande vid arbetsförmedlingarna

I det här avsnittet har vi utnyttjat registerinformation, primärt från Ams Händel-databas, för att beskriva ungdomars ”karriärer” som arbetssökande vid arbetsförmedlingarna. Beskrivningen fokuserar på det första arbetsmarknadspolitiska program som ungdomar i åldrarna 18–24 går in i och innefattar inskrivningstid före detta program, vilket program man hamnar i, hur länge man befinner sig programmet, destination efter programmet (t ex arbete, studier, arbetslöshet, annat program), hur lång varje total inskrivningsperiod är samt destination efter den totala inskrivningsperioden. Vi ger också en kortfattad beskrivning av vissa av ungdomarnas egenskaper vid inskrivningsperiodens början. Beskrivningen görs för åren 1992–2004.

Under den studerade perioden inleddes nästan 3,5 miljoner arbetslöshetsperioder av personer i de aktuella åldrarna. Dessa perioder fördelades på knappt 1,4 miljoner individer. Ungefär 30 procent av de påbörjade arbetslöshetsperioderna ledde fram till deltagande i något arbetsmarknadspolitiskt program. Mediantiden innan inträdet i program var 75 dagar, mediantiden i program 109 dagar och medianåldern vid inskrivning var 21 år. De tre vanligaste programmen var (i fallande ordning) ungdomspraktik, arbetsmarknadsutbildning (AMU) och kommunalt ungdomsprogram (KUP). Naturligtvis varierar andelarna i olika program mycket över tiden: nya program tillkommer (t ex KUP 1995 och UNG 1998) och andra försvinner (ungdomspraktik). De flesta programperioderna, drygt 38 procent, utmynnade i ny arbetslöshet och endast 10 procent gick från sitt första program direkt till arbete (ytterligare knappt 4 procent fick tidsbegränsade anställningar). Ser vi i stället på destination efter hela inskrivningsperioden, så var den vanligaste avaktualiseringsorsaken att kontakten mellan den arbetslöse och förmedling upphört utan känd orsak. Mer än 35 procent av inskrivningsperioderna avslutades i arbete, medan drygt 16 procent gick vidare till någon utbildning (annan än AMU).

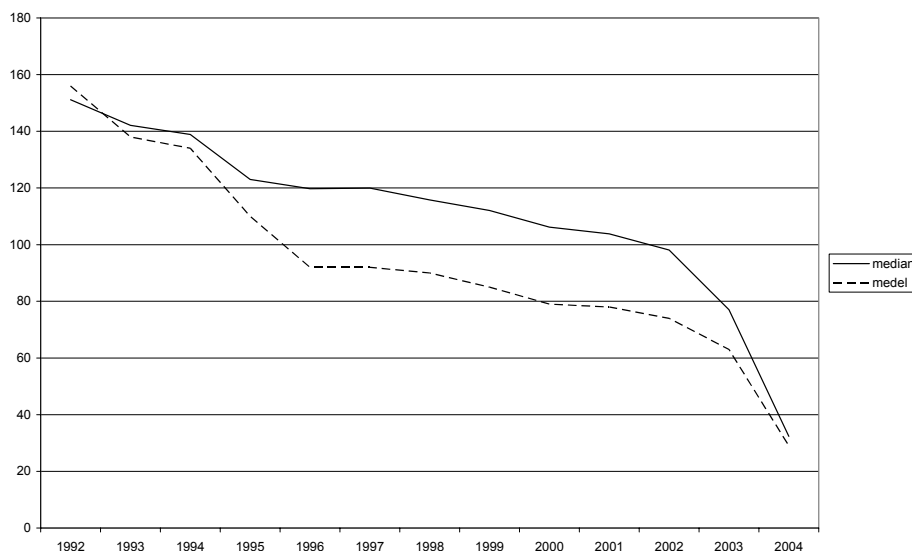
Utvecklingen av inskrivningstiden före programinträde visas i *figur 1*. Mediantiden låg under större delen av perioden runt 80 dagar, men ökade markant år 2004, då den nådde 120 dagar.

Figur 1: Inskrivningstid före programinträde 1992–2004, dagar (median och medelvärde)

I *figur 2* visas hur vistelsetiden i program har utvecklats. Här ser vi en tydlig tendens till kortare tider under hela perioden. Den kraftiga nedgången under år 2004 kan vara en artefakt som följer av att en större andel av programperioderna inte hunnit avslutas under den tid våra register omfattar⁵. Ser vi på åren strax innan 2004 tycks den ”normala” vistelsetiden i programmen ha varit drygt 3 månader.

⁵ Det vi mäter är vistelsetider för avslutade programperioder; en del pågående perioder är med nödvändighet längre, men detta har vi inte kunnat beakta.

Figur 2: Vistelsetid i program (avslutade perioder) 1992– 2004, dagar (median och medelvärde)

4 Deltagande och deltagare i KUP och UNG

Vi ska nu titta närmare på deltagandet och deltagarna i ungdomsprogrammen KUP och UNG. Precis som i föregående avsnitt redovisar vi uppgifter som hämtats ur registerinformation. Skillnaden är att vi nu koncentrerar oss på ungdomsinsatserna och beskriver dem i större detalj. Beskrivningen är emellertid disponerad på samma sätt: deltagarnas egenskaper, tid före program, tid i program och tid efter program.

4.1 Programdeltagarna

Deltagarna i de två programmen beskrivs i *tabell 6* i tabellbilagan. Könsfördelningen är skev i bägge programmen: 54 procent av deltagarna i KUP, men enbart 44 procent av deltagarna i UNG är kvinnor. En väsentligt större andel av deltagarna i UNG än i KUP (6,7 procent jämfört med 2,1 procent) är utomnordiska medborgare. Deltagarna i KUP har, av naturliga skäl, inte någon

eftergymnasial utbildning men en betydligt mindre andel av deltagarna i KUP har enbart förgymnasial utbildning (13,1 procent jämfört med 19,5 procent). KUP-deltagarna är också i betydligt lägre utsträckning arbetshandikappade (1,6 procent jämfört med 4,5 procent). Detta kan knappast förklaras av åldersskillnad, eftersom medelåldern vid inskrivningsstart bara skiljer sig åt med drygt 2 år (18,7 respektive 20,9 år).

Andelarna socialbidragstagare är hög bland deltagarna i bägge programmen: 28,6 procent bland deltagarna i KUP och 33,6 procent bland deltagarna i UNG bodde i hushåll som tog emot socialbidrag vid inskrivningsperiodens början. Andelarna som hade haft ett arbete ett respektive två år före inskrivningsperiodens början var å andra sidan betydligt högre bland UNG-deltagarna. Detta är förväntat med tanke på åldersskillnaden.

Det är svårt att ha någon bestämd uppfattning om deltagarnas ”egenskaper”. Deltagarna kan inte vara extremt negativt selekterade med tanke på de relativt höga andelarna av deltagare med minst fullbordad gymnasieutbildning. De höga andelarna socialbidragstagande kan möjligen signalera att deltagarna kommer från socialt svaga miljöer. Om något tycks deltagarna i KUP ha en starkare ställning på arbetsmarknaden: andelen med högst grundskola och andelen socialbidragstagare är påtagligt lägre i den deltagargruppen. Skillnaden mellan grupperna kan naturligtvis delvis återspegla att de yngre KUP-deltagarna i större utsträckning bor kvar hos sina föräldrar. Möjligen tyder det faktum att de unga UNG-deltagarna i genomsnitt hade drygt 1,5 tidigare inskrivningsperioder (motsvarande i genomsnitt 279 inskrivningsdagar; se *tabell 6* i tabellbilagan) också på att denna grupp var relativt svag.

4.2 Programmen och därefter

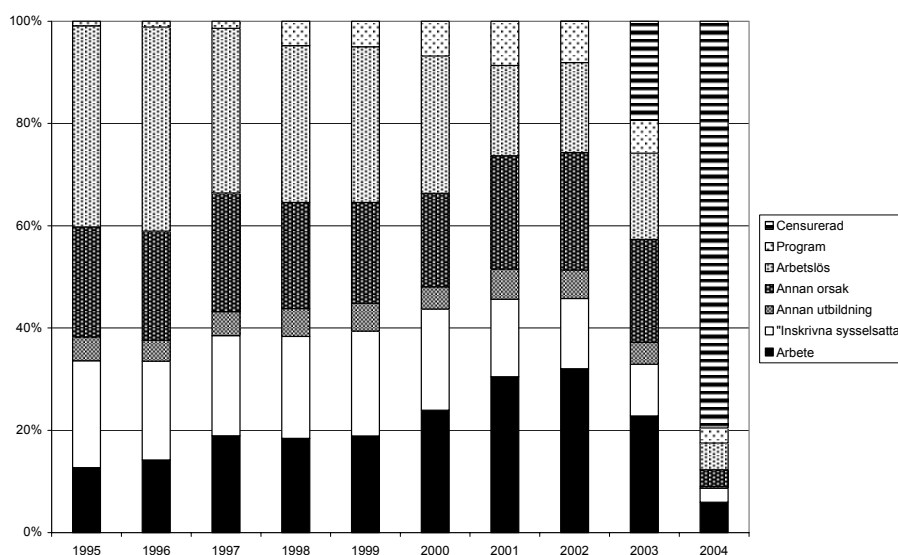
Deltagarna i UNG fick vänta mer än dubbelt så länge som KUP-deltagarna, både om vi ser till median- och genomsnittstid, innan de fick påbörja sin åtgärd (se *tabell 6*). Det kan möjligen tyckas anmärkningsvärt att mediantiden innan UNG var så lång som 125 dagar⁶ enligt regelverket ska ju de ”behöriga” erbjudas plats efter 100 dagar.

Deltagarna i KUP tillbringade längre tid i sitt program än UNG-deltagarna gjorde, mediantiderna var 128 respektive 90 dagar. UNG-deltagarna hade

⁶ Detta innebär definitionsmässigt att hälften av dem som fick plats i UNG fick vänta minst 125 dagar.

emellertid längre totala inskrivningsperioder, där var mediantiderna 309 respektive 260 dagar.

Vad hände med deltagarna efter programmen? I *figur 3* kan vi följa deltagarna i KUP efter avslutat program åren 1995–2004. Under de första åren var den särklassigt vanligaste destinationen efter program en period av arbetslöshet, men fr o m år 2001 minskade den andelen påtagligt. Andelen som gick till arbete ökade i stället.⁷

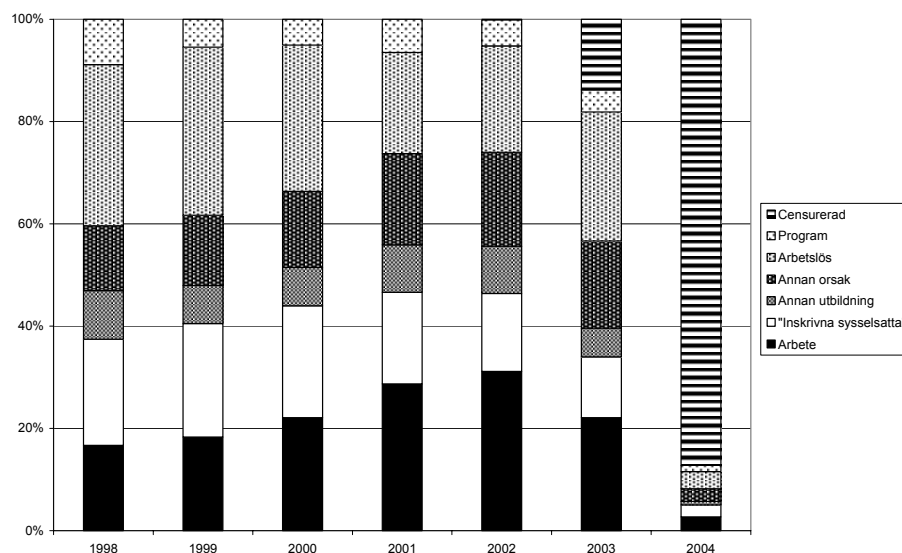

Figur 3: Destinationer efter deltagande i KUP 1995–2004

Med tanke på att ett av målen med KUP är att stimulera till vidare studier kan andelen som gick till studier tyckas vara anmärkningsvärt liten. Andelen som gick den vägen låg i genomsnitt på ca 5 procent. Slutligen kan vi notera att andelen av ungdomarna som var i behov av socialbidrag efter programinträdet bör ha minskat: andelen var vid inskrivningsperiodens början knappt 29 procent och bör rimligen under och efter programmet ha minskat påtagligt, särskilt under periodens senare år, om vi antar att det primärt var de arbetslösa som var i behov av socialbidrag.

I *figur 4* följer vi deltagarna i UNG efter avslutat program åren 1998–2004.

⁷ Fram till de två sista åren, då andelen censurerade observationer (programperioder som inte avslutats inom den tid registren omfattar) ökar kraftigt.

Figur 4: Destinationer efter deltagande i UNG 1998–2004

I det stora hela är bilden av vad som händer UNG-deltagarna efter programmet lik bilden för KUP-deltagarna. Andelen som går till arbetslöshet är till att börja med hög men går markant ner från år 2001, medan andelen som går till arbete ökar. Andelen som går till studier är faktiskt något högre bland UNG-deltagarna än bland KUP-deltagarna.

I *tabell 7* i tabellbilagan visar vi slutligen vad som hände deltagarna i KUP och UNG efter avslutade inskrivningsperioder. För båda grupperna var arbete den vanligaste destinationen om vi räknar samman tidsbegränsade anställningar med ”erhållit arbete” (runt 30 procent av deltagarna avslutade sina inskrivningsperioder med ett arbete). En stor andel avslutade också sina inskrivningsperioder av anledningen ”kontakten upphört”. Resultat i Bring & Carling (2000), Forsslund, Johansson & Lindqvist (2004) och Sahin (2003) tyder på att ca 50 procent av dem som lämnar Ams register av denna orsak faktiskt har gått till ett arbete. Andelen som gick till arbete kan därför snarare ha varit ca 40 procent. Den vid sidan av arbete viktigaste destinationen efter avslutad inskrivning var studier, dit knappt 15 procent av deltagarna i bägge programmen gick.

5 Sammanfattning

Sedan mitten av 1990-talet har kommunerna på frivillig basis haft möjlighet att ansvara för arbetsmarknadspolitiska åtgärder för ungdomar mellan 18 och 24 år. Detta har skett genom två program: det kommunala ungdomsprogrammet (KUP) och ungdomsgarantin (UNG). Den här rapporten redogör översiktligt för den kunskap som sedan tidigare finns om hur KUP och UNG fungerar och därutöver har vi presenterat beskrivande statistik över programmen och ungdomarna som deltar i dem hämtat från Ams databas Händel.

Såväl KUP som UNG syftar till att förbättra ungdomarnas möjligheter till arbete och utbildning. Tidigare studier av åtgärderna visar att innehållet i de två programmen främst består av praktik och utbildning även om kommunernas frihet att utforma verksamheten gjort att det är svårt att få mer än en översiktlig bild av vad programmen innehåller. Studierna har dock visat att ungdomar som deltagit i programmen generellt har varit positiva till den verksamhet de deltagit i. Även kommunerna har uttryckt sig positivt om åtgärderna.

Uppföljningarna har visat att inte alla arbetslösa ungdomar anvisas till programmen. Tidigare uppskattningar om hur stor andel av de arbetslösa ungdomarna som placeras i programmen varierar. I den här studien har vi visat att runt en tredjedel av ungdomars arbetslöshetsperioder under åren 1992–2004 ledde fram till deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.⁸ De flesta arbetslöshetsperioderna utmynnade i ny arbetslöshet även om andelarna som går till arbete har ökat bland deltagarna i både KUP och UNG under senare år. Runt 40 procent kan antas ha gått till arbete medan knappt 15 procent av deltagarna har gått till studier efter avslutat program. Detta skulle möjligen kunna återspegla den större användningen av praktik än utbildning inom programmen.

Den beskrivande statistiken antyder att deltagarna i UNG utgör en svagare grupp än deltagarna i KUP, då större andelar av UNG-deltagarna endast har förgymnasial utbildning eller bor i hushåll som mottar socialbidrag.

I rapporten har vi gett en bild av ungdomsinsatserna, hur de fungerar och vilka ungdomar som deltar i dem. Resultatet säger däremot ingenting om programmets effekter.

⁸ Inkluderar även andra program än KUP och UNG.

6 Tabellbilaga

6.1 Inskrivningsperioder och program

Tabellerna nedan visar inskrivningsperioder och program för ungdomar som var inskrivna vid arbetsförmedlingen under åren 1992–2004. Uppgifterna kommer från Arbetsmarknadsstyrelsens databas Händel. Individerna ska ha fyllt 18 men inte 25 vid det datum inskrivningsperioden påbörjas.

En inskrivningsperiod definieras enligt följande:

Inskriften i Händel i sökandekategorierna

- Inskriften: 11, 12, 13, 14, 21, 22, 34
- Program: 42, 43, 44, 45,46, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 71, 81, 82,
- Ej inskriven: 31, 35, 41, 91, 99

Avbrott från inskrivning kortare än 15 dagar räknas ej som bruten inskrivningsperiod

Tabell 1: Inskrivningsperioder och inskrivna: ungdomar i ålder 18–24 år, 1992–2004

	Antal	Procent (%)
Antal perioder	3 466 966	
Antal individer	1 343 151	
Perioder som innehåller program	1 052 640	30,4
Kvinnor (perioder)	1 721 311	49,7
Kvinnor (totalt)	671 380	50,0
Svensk medborgare	3 247 615	93,8
Nordisk medborgare (ej svensk)	50 733	1,5
Utomnordiska medborgare	164 913	4,8
Förgymnasial utbildning (perioder)	513 767	14,8
Gymnasial utbildning (perioder)	2 683 980	77,5
Eftergymnasial (perioder)	264 103	7,6
Arbetshandikapp	98 943	2,9

	Medel	Median
Tid till program, dagar (ej censurerade ⁹ programperioder)	107,4	75
Tid i program, dagar (ej censurerade programperioder)	129,4	109
Längd av inskrivningsperiod (ej censurerade perioder)	227,6	119
Ålder vid inskrivningsstart (period)	20,9	21

Tabell 2: Första program för ungdomar som gick in i program (antal och andelar) 1992–2004

Program	Antal	Andel i procent
61 Ungdomspraktik	285 058	27,1
81 Arbetsmarknadsutbildning (AMU)	187 510	17,8
65 Kommunalt ungdomsprogram (KUP)	150 937	14,3
64 Datortek	87 019	8,3
55 Arbetsplatsintroduktion	71 035	6,8
66 Ungdomsgarantin (UNG)	64 431	6,1
52 Arbetslivsutveckling (ALU)	47 486	4,5
53 Utbildningsvikariat	40 769	3,9
54 Arbetspraktik	37 237	3,5
71 Arbetslivsinriktad rehab.	31 062	3,0
51 Beredskapsarbete	12 774	1,2
44 Rekryteringsstöd	12 053	1,2
45 Individuellt anställningsstöd	7 991	0,8
46 Start av näringsverksamhet	7 717	0,7
42 Lönebidrag	4 609	0,4
63 Ungdomsintroduktion	1 373	0,1
58 Resursarbete	1 326	0,1
82 IT-satsningen	1 060	0,1
43 Offentligt skyddat arbete (OSA)	722	0,1
62 Akademikerpraktik	304	0,0
57 Aktivare användning av arbetslösersättningen	149	0,0
56 Offentligt tillfälligt arbete (OTA)	18	0,0

⁹ Endast avslutade programperioder.

Tabell 3: Tid till program¹⁰ samt vistelsetid i program (endast avslutade perioder)

Programstart år	Tid före program (dagar)		Tid i program (dagar)	
	Medel	Median	Medel	Median
1992	96,0	68	151,1	156
1993	115,4	89	142,1	138
1994	113,9	81	138,9	134
1995	123,2	85	123,0	110
1996	116,9	78	119,7	92
1997	113,7	75	120,0	92
1998	102,5	67	115,8	90
1999	100,0	70	112,1	85
2000	105,4	76	106,2	79
2001	99,8	74	103,8	78
2002	105,1	75	98,1	74
2003	120,1	90	77,0	63
2004	147,0	120	32,4	29

Tabell 4: Destination efter det första programmet

Avors		Antal	Andel i procent
1	Erhållit arbete	105 542	10,0
5	Annan orsak	59 308	5,6
6	Kontakten upphört	57 040	5,4
2	Tidsbegränsad anställning	40 775	3,9
7	Annan utbildning än AMU	31 093	3,0
3	Fortsatt anställning hos samma arbetsgivare	20 070	1,9
9	Åter myndighet	2 647	0,3
4	Samhall	624	0,1
L	Lönebidrag	441	0,0
S	Offentligt skyddat arbete (OSA)	72	0,0
Skat			
11	Arbetslös, platsförmedlingsservice	402 141	38,2

¹⁰ Något program som ungdomar mellan 18–24 år gått in i under perioden.

31	Tillfälligt arbete	60 764	5,8
12	Arbetslös, vägledningsservice	52 806	5,0
98	Slutförd beslutsperiod	36 296	3,5
21	Deltidsarbetslös	29 305	2,8
14	Övriga inskrivna	26 457	2,5
22	Timanställd	20 357	1,9
81	Arbetsmarknadsutbildning (AMU)	15 573	1,5
13	Arbetslös, erbjuden samt väntar på beslutad åtgärd	10 167	1,0
55	Arbetsplatsintroduktion (API)	8 816	0,8
44	Rekryteringsstöd	7 859	0,8
61	Ungdomspraktik	5 999	0,6
66	Ungdomsgaranti (UNG)	5 734	0,5
52	Arbetslivsutveckling (ALU)	4 623	0,4
41	Ombytessökande	4 112	0,4
54	Arbetspraktik	3 945	0,4
53	Utbildningsvikariat	3 635	0,4
97	Avbrott/återkallelse	3 384	0,3
65	Kommunalt ungdomsprogram (KUP)	3 329	0,3
64	Datortek	3 128	0,3
45	Individuellt anställningsstöd	2 795	0,3
71	Arbetslivsinriktad rehab	2 651	0,3
42	Lönebidrag	2 480	0,2
91	Ej statistikförd	2 374	0,2
47	Allmänt anställningsstöd	2 040	0,2
51	Beredskapsarbete	1 852	0,2
83	Förberedande utbildning	1 372	0,1
46	Start av näringsverksamhet	927	0,1
73	AVP ¹¹	764	0,1
63	Ungdomsintroduktion	452	0,0
43	Offentligt skyddat arbete (OSA)	307	0,0
48	Förstärkt anställningsstöd	302	0,0
82	IT-satsningen	165	0,0
58	Resursarbete	151	0,0

¹¹ Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling.

96	Felregistrering	129	0,0
35	Ombytessökande Samhall	97	0,0
75	Projekt	68	0,0
72	SIUS ¹²	54	0,0
62	Akademikerpraktik	33	0,0
34	EES-sökande	26	0,0
57	Aktivare användning av arbetslöshetsersättning	19	0,0
74	Jobbsökar- och vägledningsinsatser	14	0,0
49	Särskilt anställningsstöd	4	0,0
56	Offentligt tillfälligt arbete (OTA)	4	0,0
Censurering (ej avslutade perioder)		7 457	0,7

Tabell 5: Destination efter avslutad inskrivningsperiod

Avors		Antal	Andel i procent
6	Kontakten upphört	732 968	21,1
1	Erhållet arbete	644 605	18,6
3	Fortsatt anställning hos samma arbetsgivare	606 879	17,5
7	Annan utbildning än AMU	563 359	16,3
5	Annan orsak	429 190	12,4
2	Tidsbegränsad anställning	308 230	8,9
4	Samhall	43 638	1,3
9	Åter myndighet	20 653	0,6
L	Lönebidrag	1 536	0,0
S	Offentligt skyddat arbete (OSA)	298	0,0
Censurering (ej avslutade perioder)		115 473	3,3

¹² Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd.

6.2 Deltagare och deltagande i KUP och UNG

Beskrivning av de personer som flödat in i KUP:

En person kan vara inskriven i KUP mer än en gång. Beskrivningen nedan gäller personer som deltagit KUP max en gång *eller* flera gånger men med maximalt 14 dagars avbrott från KUP.

Antal individer: 133 630.

16 811 individer har deltagit i KUP mer än en gång med avbrott från KUP minst 15 dagar.

En inskrivningsperiod definieras enligt ovan.

Aggregering av utflöde från program i följande klasser:

- öppet arbetslös, sökandekategori (skat) 11, 12, 13, 14
- inskriven sysselsatt, skat 21, 22, 23, 31, 34, 35, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58
- program, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 71, 72, 73, 74, 75, 81, 82, 83
- Annan utbildning, avaktualiseringsorsak (avors) 7
- Arbete, avors 1,2,3,4
- Avaktualiserad av annan orsak, avors 5,6,9

Tabell 6: Deltagare i KUP och UNG – en sammanfattande beskrivning

	KUP		UNG	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Antal individer	133 630	100	59 078	100
Andel kvinnor	72 041	53,9	25 984	44,0
Svensk medborgare	129 204	96,7	54 189	91,7
Nordisk medborgare (ej svensk)	1 665	1,3	907	1,5
Utomnordiska medborgare	2 760	2,1	3 982	6,7
Förgymnasial utbildning	17 522	13,1	11 490	19,5
Gymnasial utbildning	114 216	85,5	43 578	73,8
Eftergymnasial	1 885	1,4	4 005	6,8
Arbetshandikapp	2 065	1,6	2 627	4,5
I arbete ett år innan program		15,5		30,5
I arbete 2 år innan program		4,9		25,5

Socialbidrag ¹³	KUP		UNG	
	Medel	Median	Medel	Median
			28,6	33,6
Tid till program, dagar	69,8	52	198,7	125
Tid i program, dagar (ej censurerade perioder)	147,8	128	113,0	90
Längd av inskrivningsperiod	319	260	420	309
Tidigare inskrivningsperioder	0,3	0	1,66	1
Tidigare inskrivningsdagar	27	0	279	154
Ålder vid inskrivningsstart	18,7	19	20,9	21

Tabell 7: Destinationer efter inskrivningsperioder med KUP eller UNG som första program

Avors		KUP		UNG	
		Antal	Procent	Antal	Procent
1	Erhållit arbete	17 339	13,0	8 106	13,7
2	Tidsbegränsad anställning	19 907	14,9	9 849	16,7
3	Fortsatt anställning hos samma arbetsgivare	3 647	2,7	1 927	3,3
4	Samhall	50	0,04	54	0,1
5	Annan orsak	20 028	15,0	6 174	10,5
6	Kontakten upphört	30 304	22,7	8 938	15,1
7	Annan utbildning än AMU	17 348	13,0	7 912	13,4
9	Åter myndighet	893	0,7	949	1,6
Skat					
31	Tillfälligt arbete	820	0,6	879	1,5
35	Ombytessökande Samhall	3	0,0	5	0,0
41	Ombytessökande	56	0,0	78	0,1
Censurering (ej avslutade perioder)		23 234	17,4	14 202	24,0

¹³ Boende i hushåll som erhöll socialbidrag vid programstart.

Referenser

Arbetsmarknadsstyrelsen (2004a) *Arbetsmarknadspolitiska program. Årsrapport 2003*. Ure 2004:1

Arbetsmarknadsstyrelsen (2004b) ”Uppföljning av avtalen KUP och UVG” PM 2004-03-22.

Bring, J & K Carling (2000) “Attrition and misclassification of drop-outs in the analysis of unemployment duration”, *Journal of Official Statistics* 16, s 321-330.

Carling, K & L Larsson (2005) “Does early intervention help the unemployed youth?” *Labour Economics* Volume 12, nr3, s 301–319.

Forslund, A, P Johansson & L Lindqvist (2004) “Employment subsidies – A fast lane from unemployment to work?” IFAU Working Paper 2004:18.

Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

Hansson, K & L Lundahl (2002) “Youth politics with new features? Young people’s encounters with youth projects” *Education and Social Justice*, 4(2), s 37–46.

Johansson, H (2000) ”Ungdomar med socialbidrag – ett politiskt problem för 1990-talet” i *Välfärd och försörjning*. SOU 2000:40.

Lag (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program.

Larsson, L (2003) “Evaluation of Swedish Youth Programs” *Journal of Human Resources*, vol 38(4), s 891–927.

Nordström Skans, O (2004) ”Har ungdomsarbetslöshet långsiktiga effekter” IFAU Rapport 2004:13.

Sahin, G (2003) ”Sysselsättningen bland personer som lämnat arbetsförmedlingen av okänd orsak”, stencil Ams.

- Salonen, T & R Ulmestig (2004) ”Nedersta trappsteget. En studie om kommunal aktivering.” Växjö universitet, Rapportserie i socialt arbete nr 1, 2004.
- SOU 2003:92 *Unga utanför*. Slutbetänkande av Utredningen om unga utanför.
- Statskontoret (1999) ”Utvecklingsgarantin för ungdomar – Det första året.” PM 1999-02-12.
- Statskontoret (2001) ”Särskilda ungdomsåtgärder? – om kommunala ungdomsprogrammet och utvecklingsgarantin.” Publikation 2001:4
- Svenska Kommunförbundet (1999) *Utvecklingsgarantin – som kommunerna ser det*. Nr 5, 1999-06-08.
- Svenska Kommunförbundet (2002) ”Ungdomsåtgärdernas framtid.” PM 2002-06-24.
- Svenska Kommunförbundet (2004) ”Ungdomsåtgärdernas framtida utformning.” PM 2004-04-06.
- Ungdomsstyrelsen (1997) *Kommunernas ansvar för arbetslösa ungdomar - en utvärdering*. Ungdomsstyrelsens utredningar nr 8.
- Ungdomsstyrelsen, Pejros S (1999a) *En bro mellan utbildning och arbete – Utvärdering av utvecklingsgarantin*. Ungdomsstyrelsens utredningar nr 15.
- Ungdomsstyrelsen, Ståhl L (1999b) *Utvecklingsgarantin för långtidsarbetslösa ungdomar i 10 kommuner*. Ungdomsstyrelsens utredningar nr 16.
- Ungdomsstyrelsen, Salonen T och Angelin A (2000) *En på hundra. Utvecklingsgarantins tredje år*. Ungdomsstyrelsens utredningar nr 23.
- Uppsala kommun, utvärderingsenheten (2004) ”Utvärdering av kommunens insatser för ungdomar i kommunalt program för ungdomar och utvecklingsgarantin.” Rapport 2004:2.

- 2005:8** Åslund Olof & Peter Fredriksson “Ethnic enclaves and welfare cultures – quasiexperimental evidence”
- 2005:9** van den Klaauw Bas, Aico van Vuuren & Peter Berkhout “Labor market prospects, search intensity and the transition from college to work”
- 2005:10** Isacson Gunnar “External effects of education on earnings: Swedish evidence using matched employee-establishment data”
- 2005:11** Abbring Jaap H & Gerard J van den Berg “Social experiments and instrumental variables with duration outcomes”
- 2005:12** Åslund Olof & Oskar Nordström Skans “Measuring conditional segregation: methods and empirical examples”
- 2005:13** Fredriksson Peter & Bertil Holmlund “Optimal unemployment insurance design: time limits, monitoring, or workfare?”
- 2005:14** Johansson Per & Per Skedinger “Are objective, official measures of disability reliable?”
- 2005:15** Hesselius Patrik, Per Johansson & Laura Larsson “Monitoring sickness insurance claimants: evidence from a social experiment”
- 2005:16** Zetterberg Johnny “Swedish evidence on the impact of cognitive and non-cognitive ability on earnings – an extended pre-market factor approach”

Dissertation Series

- 2003:1** Andersson Fredrik “Causes and labor market consequences of producer heterogeneity”
- 2003:2** Ekström Erika “Essays on inequality and education”